

Symposium

Kennisnetwerk Lokaal 13

Vrijdag 22 april 2016

Inloop vanaf 09:30 uur – aanvang 10:00 tot 16:00 uur (incl. lunch)

Locatie: Raadzaal stadhuis Groningen
Grote Markt 1 9712 HN Groningen

"Lobbycratie: via doordrukmacht en regeldruk naar een uitgeholde lokale autonomie?"

De Raad: tegenmacht van de lobbycratie en voortrekker van de lokale autonomie

Op 6 november 2015 vond het symposium "*Lobbycratie: democratie zonder burgers?*" plaats. Professor Herman Bröring, Professor Albert Koers, de voorzitter van de FNV, Ton Heerts, en de burgemeester van Losser, Michael Sijbom gaven zeer zorgelijke en uiteenlopende analyses voor de lokale autonomie. Er wordt door de Rijksoverheid en organisaties, als de VNG en IPO, geframed dat de gemeenten steeds meer beleidsruimte zouden krijgen. Maar het tegendeel blijkt in dossiers als energiebeleid, opvang vluchtelingen en ruimtelijke ordening. De Rijksoverheid probeert ondemocratische instrumenten als de Rijkscoördinatieregeling en de Crisis- en herstelwet (Chw) in stand te houden door deze mechanismen te verankeren in de Omgevingswet. In toenemende mate belemmert en verstrikt de landelijke wetgeving de gemeenteraden. De lokale volksvertegenwoordiging heeft nog maar weinig beleidsruimte en lokale autonomie is door (top-down) wetgeving in ernstige mate uitgehold. Het antwoord hierop is het raadsledeninitiatief voor lokale autonomie dat een appel op het Europees Handvest voor Lokale Autonomie en een actie voor herstel van de lokale autonomie voert. Het raadsledeninitiatief heeft recent een aantal belangwekkende analyses uitgebracht die op de website: www.lokaleautonomie.nl te vinden zijn. Op vrijdag 22 april 2016 zullen zes inleiders hun visie geven over het thema lokale autonomie en democratie:

"Democratische aspecten van besluitvorming" Herman Bröring hoogleraar integrale rechtsbeoefening RUG

Eerder hield prof. mr. H.E. Bröring aan de hand van de casus Windturbineparken Oost-Drenthe lezingen over '*vertrouwen en complexe besluitvorming*' en '*duurzaamheid en goed bestuur*'. Deze keer gaat de lezing – opnieuw tegen de achtergrond van de Drentse casus – over democratische aspecten van besluitvorming. Aan de orde komen onder meer de begrippen bevoegdheid, doorzettingmacht, transparantie, markt en democratie. Vooral het begrip democratie wordt te pas en te onpas gebruikt. Zo wordt gemakkelijk vergeten dat Haagse doorzettingmacht democratisch gelegitimeerd kan zijn. Daar staat gelet op beginselen van decentralisatie en subsidiariteit tegenover dat in ons staatsbestel lokale democratie een bijzondere positie toekomt. En dan zijn er ook nog de burgers die graag gehoord willen worden. Bij dit alles is er de complicatie dat democratie in ons staatsbestel niet op zichzelf staat, maar hecht met rechtsstaat en recht is verbonden. En daaruit vloeien grenzen voor (en consequenties van) de democratie voort.

"Energietransitie: Kansen van en effecten op lokale democratie" Frans Stokman hoogleraar sociologie RUG

Wat de huidige regering nu doet met de centraal opgelegde grootschalige windenergie is het oude centralistische denken toepassen op decentrale duurzame energieopwekking, waarmee noch de lokale democratie, noch de lokale cohesie en noch de lokale economie wordt versterkt. Integendeel alle drie worden juist verzwakt doordat tegenstellingen tussen lokale belangen worden gecreëerd en versterkt. Prof. dr. F. Stokman zal laten zien welke grote stimulans uitgaat van een lokaal regime van duurzame energieopwekking en op welke wijze gemeenten hun burgers en bedrijven mee kunnen krijgen om aanzienlijk meer energie te besparen en duurzame energie op te wekken dan tot nu toe voor mogelijk werd gehouden.

"Vluchten voor het ACZ: Over lokale schijndemocratie, referendaperikelen en de verstikkende greep van het specialiteitsbeginsel" Rob van Gestel hoogleraar Theorie en methode van wetgeving UvT

Een noodwet om ervoor te zorgen dat het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) ad hoc locaties kan aanwijzen voor de opvang van vluchtelingen blijkt niet nodig. Zowel de Wet ruimtelijke ordening (Wro) als de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bieden Rijk en provincie juridische instrumenten om opvang te bewerkstelligen. Prof. dr. R.A.J. (Rob) van Gestel zal zijn licht laten schijnen op het besluitvormingsproces tot de vestiging van een AZC te Westelbeers in de gemeente Oirschot. Aan de orde

komen onder meer de kruimelgevallenregeling, Crisis en herstelwet, democratie en bestuurlijke verhoudingen tussen het COA, college van B&W en de gemeenteraad.

"Niet buiten de burger rekenen" Pepijn van Houwelingen wetenschappelijk medewerker SCP

Het nieuwe omgevingsbestel veronderstelt een reservoir aan maatschappelijke energie. Is dat er wel? In hoeverre stelt het omgevingsbestel gemeente en burger in staat invloed uit te oefenen? En is er nog wel sprake van voldoende lokale autonomie om ruimte te geven aan vernieuwingen op lokaal niveau? Hoe is het met onze lokale autonomie gesteld en van onze buurlanden?

"Het lokale bestuur als voortrekker bij democratische vernieuwing" Albert Koers emeritus hoogleraar Volkenrecht, Juridische informatica en Beleid en management van de rechtspleging UU

"Een kat in het nauw, maakt rare sprongen". En dat is wat Den Haag (= de Rijksoverheid) aan het doen is. Niet omdat Haagse politici, bestuurders en ambtenaren niet het beste willen, maar omdat het systeem waarbinnen zij opereren steeds meer barsten en scheuren gaat vertonen. Enerzijds gaat het overhevelen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van Den Haag naar Brussel onverkort door en anderzijds verliest de representatieve democratie haar geloofwaardigheid bij immer beter geïnformeerde en meer kritische burgers. En wat doet die Haagse kat dan? Die maakt zich steeds breder op een steeds kleiner gebiedje en die zal die lastige burgers wel eens mores leren. De Crisis- en Herstelwet, de Rijkscoördinatieregeling, maar ook het grotendeels buitenspel zetten van burgemeesters in het gezag over de politie, het decentraliseren van de zorg met behoud van de controle over het geld en het ondergeschikt maken van het Openbaar Ministerie aan het gezag van de Haagse minister en zo nog wat zaken: allemaal de rare sprongen van een kat in het nauw. De discussie over lokale democratie en autonomie versus Haagse dwang en dwingelandij gaat dus over meer dan het verdelen van bevoegdheden: het gaat over de toekomstige inrichting van onze democratie en rechtstaat.

"Raadsledeninitiatief" Lies Zondag raadslid en initiatiefnemer van het raadsledeninitiatief voor lokale autonomie

Op 6 november 2015 is het Raadsledeninitiatief voor de Lokale Autonomie ontstaan. Het aanvankelijke aantal van 35 raadsleden is inmiddels uitgegroeid tot meer dan 150 raadsleden uit ruim 80 gemeente verspreid over het hele land. Het raadsledeninitiatief richt zich op het herstel van de lokale autonomie. Hun analyse is dat deze sinds 2008 gaandeweg is uitgehold. Het raadsledeninitiatief heeft in samenwerking met wetenschappers daarom een klacht ingediend bij de Raad van Europa over de uitholling van de lokale autonomie in Nederland. Eveneens heeft het raadsledeninitiatief haar zorgen geuit bij de Eerste Kamer welke zich momenteel buigt over de Omgevingswet waarin de tendens van uitholling herkenbaar is. Op 2 maart 2016 heeft het raadsledeninitiatief een brief 'een niet zo schitterend ongeluk!' gestuurd aan zowel de Eerste als Tweede Kamer der Staten Generaal waarin wordt verzocht de structuurvisie Windenergie op land nietig te verklaren wegens onbehoorlijk en onfatsoenlijk bestuur en wegens dwang, dwaling en bedrog. Voorafgaand aan dit verzoek heeft het Raadsledeninitiatief bij de Minister van Infrastructuur en Milieu en de Tweede Kamer verzocht om de verruiming van de geluidsnormering van windturbines terug te draaien.

U bent van harte welkom bij dit vijfde symposium over complexe besluitvormingsprocessen en democratische legitimiteit.

Aanmelden

Aanmelden voor het symposium is reeds mogelijk op de website van Kennisnetwerk Lokaal 13: www.lokaal13.nl/aanmelden of via onderstaande QR-code.

Naast de mogelijkheid tot aanmelden vindt u op onze website een routebeschrijving naar de locatie van het symposium, informatie over eerdere symposia en diverse interessante achtergrondartikelen over de actuele thema's van ons kennisnetwerk. Dit symposium wordt mogelijk gemaakt door de gemeente Groningen. De afsluitende borrel wordt u aangeboden door het Bureau van Noordelijke Gemeenten (BVNG).

Bureau Voor Noordelijke Gemeenten
Detachering & Advies

